

NÉMETH SZILÁRD

Az Intézet életének legfontosabb mérföldkövei, 2016–2021

A 2015. novemberi megalakulást követően a Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete – Institute of Advanced Studies Kőszeg (FTI–iASK) folyamatosan és fokozatosan építette ki azon rendezvényeinek hálózatát, amelyek segítségével nemcsak a köztudatba, hanem a tudományos élet hazai és nemzetközi színterébe is be kívánt lépni. Ebből a többcélú elképzelésből fakadóan különböző stílusú és tartalmú rendezvények hoztak létre.

Az Európa jövőjét globális összefüggésekben tárgyaló angol nyelvű előadásorozatot 2017-ben indítottuk *Európa jövője* címmel, ahol hazai és európai politika- és társadalomtudományi kutatók adtak elő. Az azóta eltelt időszakban több mint 30 rendezvényt tartottunk, amelyek többsége online közvetítéssel, illetve videó-előadás formájában is elérhető az FTI–iASK honlapján és youtube-oldalán. Az előadók körét olyan jeles személyiségek alkották, mint Victor Perez-Diaz szociológus, Jürgen Kocka eszmetörténész, Philippe Schmitter politológus, a demokráciakutatás világhírű mestere, Simon Duke biztonságpolitikai szakértő, John F. Larkin jogász, író-főügyész, illetve Schöpflin György politológus vagy éppen Stuart Holland közgazdász mellett Ahmet Evin történész és Seán Cleary világpolitikai elemző.

Az 1996-ban indított *Nemzetközi Nyári Egyetemek* szervezését 2016-tól átvettük a partner Társadalomtudományok és Európa-tanulmányok Intézet Alapítványtól (ISES Alapítvány). A *Nemzetközi Nyári Egyetem* egyszerű lehetőséget nyújt a tár-

sadalomtudósoknak, politikai döntéshozóknak, kutatóknak és diákoknak, hogy találkozzanak és megvitassák a korszak aktuális kihívásait és a nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos legfontosabb kérdéseket. A Nyári Egyetem mindenkor célja, hogy az előadók és a hallgatók, illetve az érdeklődők között olyan párbeszéd alakuljon ki, ahol nemcsak az eltérő véleményeket ütköztetik, hanem érdemi megoldási javaslatokat is találnak a jelenünket érintő globális problémák lokális kezelésére. A tematika középpontjában főként a Közép-Európát érintő globális kérdések álltak, de a 2016-os Brexit után az új, regionális hatalmi központ (V4) kialakulásának lehetőségét helyeztük a vizsgálat centrumába. Míg 2020-ban keringőre – a bizonytalansággal –, 2021-ben a „globális tánciskolába” tangózni hívtuk a résztvevőket. A közép-európai identitás kérdései, a járvány okozta biztonsági és személyiségjogi problémák és a kelet-nyugati megosztottság is témát adtak a pandémia miatti hibrid – online és helyszíni – formában megvalósult eseményünkön.

A *Kreatív város – fenntartható vidék* koncepció részleteinek a megismertetésére és a partner önkormányzatok, vállalkozások, illetve egyéb oktatási és kulturális intézmények bevonására hoztuk létre a *Kraft-konferenciákat*, amelyet évente szeptemberben tartunk. Az esemény fő kérdéskörei a kreativitás, az innováció és a fenntarthatóság összefüggései, az elméletek gyakorlati hasznosításai, és a Pannon-régiót lefedő hálózatban való együtt

Nemzetközi Nyári Egyetem (Fotó: Gaál Bence, 2019.)

2. UNESCO MOST Téli Iskola (Fotó: Gaál Bence, 2020.)

4. Európai Blue Sky Konferencia, Edward Kirumira igazgató, STIAS, South Africa
(Fotó: Gaál Bence, 2019.)

gondolkodás. A tanácskozás célja, hogy elősegítsük a nyugat-magyarországi és határmenti régió léptékváltását. A Kőszegen megrendezésre kerülő eseményre tucatnyi európai országból jönnek előadók, akik a legjobb nemzetközi gyakorlatokról és fejlesztéspolitikai trendekről számolnak be. Az FTI–iASK az Európai Unió *Local Flavours* projektje keretében a határokon átívelő, mégis a helyi sajátosságokra épülő turisztikai és kulturális együttműködés kidolgozásában vesz részt. A konferencia alkalmat ad ilyen és sok más hasonló határon átnyúló együttműködés ösztönzésére is.

A híres nemzetközi szervezettel való összefogásból jött létre az UNESCO MOST

Téli Iskola, amelyet az Intézet 2019 februárja óta nagy sikerrel szervez. Mivel globális szinten napjainkban egyre gyorsuló politikai és társadalmi változásoknak lehetünk szemtanúi, nehéz ezeket pontosan követni és összefüggésükben megérteni. A Téli Iskola azonban erre vállalkozik: korunk nagy kihívásait igyekszik tematikusan elemezni, illetve konkrét esettanulmányokon keresztül vizsgálni. Ezzel együtt a MOST Téli Iskola kapacitásépítő tevékenység is, amely a döntéshozatal evidencia alapú kompetenciáinak erősítésére koncentrál. Elősegíti a kutatók és a döntéshozók képességének fejlesztését, és az ismeretek cselekvésbe való átültetését. Az 5 napos rendezvényre a világ minden tájáról érkeznek előadók, kutatók és diákok.

A Nemzetközi *Blue Sky* konferencia 2 évente kerül megrendezésre, de nem Kőszegen, hanem a Budai Várban. Az esemény célja, hogy a kék égből „villámcsapásként” megjelenő globális problémákra, – mint a klímaváltozás, a migráció, a vízkérdés vagy éppen digitalizációból és a robotizációból fakadó kockázatok – ne csupán reagáljon és megoldási javaslatokat tegyen, hanem bizonyos esetekben előre is jelezze ezeket.

Az éves rendszerességgel megrendezett események mellett számos egyedi konferenciát, kerekasztal-beszélgetést, vagy éppen vitaestet tartottunk az elmúlt 5 évben. Az FTI–iASK ötletgazdája és szellemi atyja, Hankiss Elemér emlékére tartottunk egy 3 napos konferenciát 2017 tavaszán. A *kérdező ember* című diskurzuson a világhírű társadalomtudós szakmai és privát életpályáját dolgoztuk fel és mutattuk be előadások, kiadványok, videó-installációk, illetve könyvek formájában. Az Intézetben működő Hankiss Kutatóarchívum egyik küldetése, hogy Hankiss Elemér munkásságát gondozza és népszerűsítse

Binder Károly Kőszegen (Fotó: Gaál Bence, 2016.)

itthon és külföldön egyaránt. Ezen kívül Hankiss szellemiségének továbbvitelét az emberközpontú, interdiszciplináris bölcsészeti és társadalomtudományi kutatások támogatásával igyekszik elősegíteni. 2018 tavaszán Kőszegen megtartott *Örökség és Identitás* című nemzetközi konferencia társszervezői voltunk a Kulturális Örökség Menedzserek Egyesülete (KÖME) mellett. A szakmákat és tudományterületeket átívelő tanácskozást abból a célból hívtuk össze, hogy az európai örökség bemutatása mellett az európai identitás kérdésére is választ tudjunk keresni. Az esemény előadói és résztvevői a „kik vagyunk, hova tartunk?” kérdésekre keresték a választ. Végül *Genius Loci* címmel a kőszegi tudománytörténetet ismertető szimpóziumot rendeztünk, amelynek központi alakjai Festetics Imre gróf, a genetika alapjait lefektető kőszegi arisztokrata,

a tudós Chernelek, illetve Hankiss Elemér társadalomtudós voltak.

Az elmúlt évek során számos egyedi kulturális eseményt és zenei koncertet szerveztünk és hoztunk létre: többek közt az *Etűdök Európára* klasszikus zenei koncertsorozatot az Esterházy Trió közreműködésével, a *Vukán Creatív Art* zongoraversenyt, vagy éppen a *Pannónia Hangjai – Threnos* című oratórium ősbemutatóját. Az FTI–iASK adta ki Binder Károly zenei formációinak *Bartók Gyermeknek* című albumait.

A Kőszegen is fellépő Liszt Ferenc emlékére évente rendezünk zongorakoncertet. *Cantor Regis Hungariae* címmel reneszánsz egyházzenei workshopot szerveztünk, de volt közös programunk a *Nézőképző* projekt keretében a *Harmadik Lépés* című konferenciával. Közreműködtünk a *Költészet napi Nagy versmondás* programban is. A Műcsarnokkal közösen létrehoz-

tuk a *Hely, ahol ...* című fotókiállítást és a *Jövő körvonalai* című építészeti kiállítást. Kőszegi képzőművészek közül Tornai Endre András *Anyagba zárt árnyak* című szobor-, és Trifusz Péter *Hiánygyűjtemény* című fotókiállításának adtunk helyet. *Szemtől szembe* címmel a Savaria Múzeummal közösen mutattuk be a szombat-helyi és a kőszegi zsidóság történetét és tragédiáját. Minden évben megrendezzük a *Kutatók éjszakája* című eseményt, a *Kulturális Örökségvédelmi Napok* keretében pedig épületeinket is megnyitjuk a nagyközönség előtt. A helyi középiskolások bevonásával hoztuk létre a *Találjuk Ki Kőszegét!* című projektet, illetve az *Így látom Kőszegét*

című kiállítást. A kőszegi oktatási intézményekben – óvodákban, iskolákban és gimnáziumokban – a tanulás és az együttműködés újszertű formáit próbáltuk meghonosítani.

A helyi és a környékbeli közönséget a *Tudomány a kocsnában* előadás-sorozattal kívántuk bevonni, amelynek első eseményére 2016 nyarán került sor. A tudományos ismeretterjesztő előadásokat Kőszeg város különböző vendéglátóhelyein tartottuk, de 2018-tól már online is közvetítettük. Meghívott előadóink között volt Ittész János evangélikus püspök, Székely János katolikus püspök vagy éppen Vársgyei Asztrik bencés apát, akik a keresz-

Találjuk ki Kőszegét című projekt. Középen Keszei Balázs, a Jurisics Miklós Gimnázium igazgatója; Básthly Béla, Kőszeg jelenlegi polgármestere (Fotó: Ohr Tibor, 2015.)

ténység múltját, jelenét és jövőjét elemezték. Puzstay János, Kiefer Ferenc és Navracsics Judit nyelvészek a nyelvek eredetét, vagy éppen a többnyelvűség részleteit taglalták. Csepeli György és Pléh Csaba szociálpszichológusok a társadalomformáló erőkről beszéltek. Az irodalmárok között Nagy András az 1956. évi forradalomnak a magyar irodalomban elfoglalt szerepéről és jelentőségéről, míg Bokányi Péter a groteszk megjelenítési formáiról, Fűzfa Balázs pedig a 12 legszebb magyar versről mesélt a közönségnek. Az evolúcióbíológus Szathmáry Eörs az emberi egyedfejlődés fordulópontjait elevenítette fel, míg Bogárdi János és Szöllősi-Nagy András a víz jelentőségéről beszélt a migráció és a fenntart-

SZILÁRD NÉMETH:
DIE WICHTIGSTEN MEILENSTEINE IM
LEBEN DES INSTITUTES, 2016–2021

Der Aufsatz gibt einen Überblick der wichtigsten wissenschaftlichen und populären Veranstaltungstypen des Institutes zwischen 2016 und 2021 wie z. B. die Vorlesungsserie Wissenschaft in der Kneipe, die englischsprachige Vortragsreihe unter dem Titel Zukunft von Europa, die Sommeruniversität oder die Kurse der Klingenden Stadt und die Winterschule der UNESCO bzw. die die Entwicklung der Klein- und Mittelstädte fördernde Konferenzserie Kreative Städte – nachhaltige Regionen (Kraft).

hatóság szemszögéből. A témáink között szerepelt a dopping története, a szocialista divat, vagy éppen a hazai építészeti stílusok evolúciója is.

Szintén 2016-tól minden nyár végén tartjuk a *Hangzó Város Fesztivál és Zene Akadémia* című rendezvényünket. A cél az, hogy kiszabadítsuk a zenét a hagyományos koncerttermek falai közül és kivigyük azt az utcákra, terekre, sikátorokba vagy éppen a kapuszínekbe. Különböző, klasszikus, improvizatív, népi-, egyház-, illetve jazz stílusú zenei koncertekkel, attrakciókkal és persze előadásokkal színesítjük és pezsdítjük azóta nemcsak az FTI–iASK, hanem Kőszeg város életét is.

SZILÁRD NÉMETH:
HIGHLIGHTS FROM
LIFE OF THE INSTITUTE, 2016–2021

Ever since its establishment in 2015, FTI–iASK has been steadily and progressively developing its events not only to gain public recognition but also to enter the national and international scientific arena. The most popular events, with different styles and content, include the Science in the Pub lecture series for locals, the Future of Europe, an English-language academy lecture series, the Summer University, the Sounding City courses, the UNESCO Winter School and the Creative City – Sustainable Region (Kraft) conference series for small and medium-sized cities.